

Inbreng tbv AO Gewasbeschermingsmiddelen, 2 november 2020

meer informatie: Annemarie Breukers (abreukers@lto.nl)

1. Uitvoeringsprogramma gewasbescherming 2030

LTO Nederland committeert zich, met steun van haar leden, aan het uitvoeringsprogramma (UP). Er ligt een gezamenlijke opgave om nu en in de toekomst een gezond gewas te kunnen blijven telen in een gezonde leefomgeving, met behoud van economisch perspectief voor de land- en tuinbouw. In de Toekomstvisie gewasbescherming 2030 zijn ambitieuze doelen gesteld. De daarvoor vereiste transitie doet een groot beroep op het ondernemerschap en de innovatiekracht van boeren en tuinders. Om hen te faciliteren is een integrale meerjarige aanpak nodig waarin **de teler centraal** staat. Het UP geeft hier invulling aan op basis van een **gedeelde verantwoordelijkheid** tussen bedrijfsleven, overheid en maatschappij.

Om de geloofwaardigheid van het uitvoeringsprogramma - en daarmee draagvlak bij de achterban – te behouden stelt LTO de volgende voorwaarden:

- **Langjarige financiële toezegging van de overheid**
De stip op de horizon in 2030 is bepalend voor strategische keuzes en investeringen van vandaag en morgen. Boeren en tuinders gaan dus een langjarige commitment aan en vragen in ruil daarvoor **tijd, continuïteit en zekerheid**. De financiële toezegging van de overheid van €12 miljoen tussen 2020 en 2022 verhoudt zich hier niet toe.
→ LTO vraagt daarom dat de overheid ook voor de periode na 2022 financiële middelen hiervoor reserveert.
- **Aanpak korte-termijn knelpunten**
Telers moeten ook vandaag een gezond gewas kunnen telen. Bestaande middelen vallen weg en alternatieven zoals toelating van laag-risico middelen en versnelde ontwikkeling van weerbare rassen lopen vast op Europese wet- en regelgeving. Hierdoor ontstaan in steeds meer teelten acute knelpunten. Het UP bevat afspraken om deze knelpunten op te lossen, maar papier is geduldig. De praktische uitvoering aan de hand van representatieve casussen heeft tot nu toe een **teleurstellend resultaat**. Vooralnog blijven (wettelijke) mogelijkheden onbenut, hetgeen in strijd met de door alle partners omarmde intentieverklaring. LTO betreurt dit.
- **Beloning voor extra inspanningen en een gelijk speelveld in de markt**
Behoud van economisch perspectief is een cruciale randvoorwaarde. Verduurzaming kost geld terwijl de marges krap zijn. De lat komt steeds hoger te liggen. Om daarin te kunnen meebewegen moeten telers eerlijk kunnen concurreren in de markt. Dat wil zeggen: gelijke eisen voor alle producenten (binnen- en buitenland), en waar dat niet zo is een meerprijs die in verhouding staat tot het verschil in kostprijs.
→ De minister heeft reeds meermaals het belang van een eerlijke prijs benoemd; LTO vraagt haar om in het kader van het UP **daadkracht** te tonen.

LTO staat in de startblokken om, als onderdeel van de uitvoering, onder meer te starten met:

- 1) Pilot Kas als Ecosysteem t.b.v. versterking van het biologisch ecosysteem in bedekte teelten
- 2) Versnellingsprogramma ecologisch en economisch duurzame bietenteelt
- 3) Project IPM in grasland, groenbemesters en vanggewassen – terugdringing glyfosaat gebruik
- 4) Project nagenoeg gesloten erven van bedrijven, voor het structureel bijdragen aan schoon water

#Opkoers: Boeren en tuinders zitten niet stil – nu al wordt er volop geïnnoveerd en geëxperimenteerd op bedrijfsniveau. Zij vormen daarmee een inspiratiebron voor het UP. Onder de hashtag #OpKoers delen we deze op social media. Laat u inspireren door [deze compilatie](#) van voorbeelden!

2. Gewasbescherming en een gezonde omgeving

LTO maakt zich zorgen over de verharding van het debat over gewasbescherming en omwonenden. Sommige zaken weten we wel, andere niet – daar moeten we allemaal eerlijk over zijn. Er wordt soms wel erg veel gewezen en geschreeuwd. Dat heeft zijn weerslag op de lokale samenleving: het drijft partijen uit elkaar.

Boeren en tuinders willen in gesprek blijven met hun burens, een praatje maken met dorpsgenoten in de rij bij de bakker, een passant desgevraagd kunnen uitleggen wat ze aan het doen zijn. Wederzijds respect is de basis voor een gezonde samenleving. Framing en polarisatie – door media, politici, boeren of NGO's - helpen daar niet bij.

Wat is er dan wél nodig? LTO doet hiervoor de volgende aanbevelingen:

- **Intensivering van de verduurzaming.** LTO ziet het [advies](#) van de Gezondheidsraad als een bevestiging van de door de land- en tuinbouwsector [ingeslagen weg](#). Het advies bekrachtigt ook het belang van het Uitvoeringprogramma gewasbescherming 2030.
- **Parkinson als beroepsziekte?** Over de ziekte van Parkinson bestaat het vermoeden van associatie met de land- en tuinbouw. Boeren en tuinders, hun personeel en gezinnen zijn dus primair belanghebbenden. Verder onderzoek hiernaar zou dan ook moeten beginnen met een objectieve studie naar het **vóórkomen van Parkinson in de Nederlandse land- en tuinbouw** alvorens verder te speculeren over oorzaak en gevolg.
- **Regierol voor landelijke overheid.** Door gebrek aan inhoudelijke kennis bij lokale of regionale overheden in combinatie met decentralisatie van beleid dreigt een **lappendeken aan regels en voorschriften**. Voorbeelden zijn glyfosaat en pacht, wasplaatsen voor spuitmachines en spuitvrije zones. De [verruiming](#) van lokale bevoegdheden onder het toekomstige Besluit Activiteiten Leefomgeving (BAL) is in dat opzicht zorgelijk. Een meer eenduidige communicatie en onderbouwing van nationaal beleid versnelt de implementatie daarvan en komt het draagvlak onder boeren én burgers ten goede.
- **Verbetering naleving.** De maatregelen voor veilig en verantwoord gebruik van gewasbeschermingsmiddelen zijn de afgelopen tijd flink aangescherpt. De implementatie daarvan in de praktijk verliep verre van soepel, hetgeen ook blijkt uit het feit dat zelfs handhavers onderling van opvatting verschillen over wat wel en niet mag. LTO betreurt dan ook de [misleidende berichtgeving](#) door de NVWA, waarin o.a. risicogerichte inspecties op een klein aantal bedrijven zijn gestigmatiseerd tot grootschalige overtreding. Dat werkt niet bepaald motiverend voor het gros van de telers die welwillend hun weg proberen te zoeken in de brij aan nieuwe regels.
- **Intrinsieke motivatie.** Telers voelen zich verantwoordelijk voor hun leefomgeving. Nu al treffen veel telers voorzorgsmaatregelen om overlast zoveel mogelijk te voorkomen. Om hen daarin te ondersteunen hiervan heeft LTO recent samen met partners de flyer [Gewasbescherming en omwonenden](#) herzien. Ook participeert LTO in het project "Bescherm bewust" dat telers ondersteunt op gebied van arbeidsveiligheid door betere kennis- en informatievoorziening. Een ander voorbeeld waar de sector collectief op inzet is het terugdringen van 'gele velden' door vermindering van de afhankelijkheid van [glyfosaat](#). Wij vragen de overheid dit initiatief te ondersteunen.
- **Vertrouwen in de wetenschap.** Emotie alleen is een slechte raadgever. We zien nu bijvoorbeeld veel discussie over het verplicht stellen van bredere teeltvrije zones, terwijl het RIVM waarschuwt dat blootstelling van omwonenden via andere routes gaat die daar niks mee te maken hebben. Ook de twijfel die gezaaid wordt over het huidige systeem van onafhankelijke wetenschappelijke risicobeoordeling werkt averechts. Verbetering op basis van voortschrijdend inzicht juichen we toe. Maar ondermijning van het systeem aan zich zet [juist](#) de veiligheid van onze inwoners en landbouwproducten op het spel. Boeren, tuinders én [burgers](#) vinden dan ook [belangrijk dat wetenschap leidend blijft in gewasbescherming](#).